

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001679

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іващенко Роман Олегович

2. Roman O. Ivashchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-5941-9391

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 14-05-2026

Спеціальність за освітою: Педіатрія

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12494

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.75, 76.75.02

Тема дисертації:

1. Медико-соціальне обґрунтування моделі раннього виявлення та профілактики синдрому вигорання у медичних працівників
2. Medical and social justification of the model for early detection and prevention of emotional burnout syndrome in medical workers

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливої науково-практичної задачі охорони здоров'я – медико-соціальному обґрунтуванню та розробці моделі раннього виявлення і профілактики синдрому емоційного вигорання у медичних працівників в умовах зростання професійного та емоційного навантаження і дефіциту ресурсів підтримки. Дослідження проводилося в шість етапів із використанням наступного методологічного інструментарію: бібліосемантичного, соціологічного, медико-статистичного методів, методів інтегральної індексації, концептуального моделювання, прогнозування та експертних оцінок, що дало змогу отримати репрезентативні результати. На першому етапі встановлено, що практика профілактики синдрому емоційного вигорання у закладах охорони здоров'я часто не має чіткого «маршруту» раннього виявлення, а наявні фрагментарні підходи не забезпечують переходу від фіксації проблеми до отримання реальної допомоги, що потребує розробки системної моделі. На другому етапі вивчалася

поширеність синдрому емоційного вигорання серед медичних працівників м. Харкова та Харківської області в динаміці за 2021–2023 рр. Третій етап дослідження був присвячений ідентифікації та ранжуванню факторів ризику розвитку патології. На четвертому етапі проаналізовано рівень працездатності персоналу. На п'ятому етапі здійснювалося оцінювання організаційної доступності допомоги. На шостому заключному етапі розроблено та оцінено модель раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання. Модель раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання у медичних працівників рекомендується до впровадження в систему охорони здоров'я. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше в Україні науково обґрунтовано та розроблено багаторівневу модель раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання у медичних працівників. Вперше обґрунтовано індексно-орієнтований підхід для оцінки працездатності та якості життя, що дозволив довести концентрацію втрат працездатності саме у високоризикових профілях медичних працівників ($OR=19,29$). Крім того, виявлено ключові організаційні бар'єри маршруту доступу до підтримки (індекс доступу до допомоги склав 59,18%) та науково доведено визначальну роль організаційної інфраструктури – зокрема наявності спеціалізованих служб у закладі – у залученості персоналу до реального використання допомоги ($OR=43,56$). Удосконалено науково-методологічний підхід до раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання у медичних працівників за рахунок інтеграції скринінгу, індексного моніторингу та організаційно-управлінських механізмів реагування на рівні закладу охорони здоров'я; підходи до покращення організації допомоги медичним працівникам шляхом формалізації маршрутів підтримки. Набули подальшого розвитку знання щодо сучасних трендів поширеності та профілів ризику синдрому емоційного вигорання; вивчення взаємозв'язку між ознаками синдрому та екзогенними/ендогенними детермінантами; проблеми організації психологічної допомоги для медичного персоналу. Теоретичне значення роботи полягає у суттєвому доповненні теорії соціальної медицини в частині удосконалення управлінських підходів до раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони стали науково-методичною підставою для обґрунтування, розробки та впровадження в практику охорони здоров'я моделі раннього виявлення та профілактики синдрому емоційного вигорання у медичних працівників. Запропоновано безпосереднє використання індексного скринінгу, «світлофорного» тріажу та розробленої методики прогнозування ризику для своєчасного запуску профілактичних інтервенцій різної інтенсивності. Це дозволяє формувати адресні управлінські рішення на рівні закладу (зокрема, щодо нормування навантаження та зниження адміністративного тиску), що суттєво підвищує організаційну ефективність превентивних заходів і загальну доступність допомоги. Крім того, результати дослідження стали підґрунтям для удосконалення профілактичної та підтримувальної роботи з персоналом на первинному, вторинному та третинному рівнях надання медичної допомоги. Це досягається шляхом інтеграції розробленої моделі у рутинні процеси закладів із переважним використанням їхніх наявних ресурсів, формалізації маршрутів доступу до психологічної підтримки та впровадження оптимальних форматів навчання персоналу. На системному рівні одержані дані слугували базою для оптимізації профільних навчальних програм на додипломному та післядипломному рівнях підготовки медичних кадрів.

2. This thesis is dedicated to addressing an important scientific and practical challenge in healthcare: the medical and social justification and development of a model for the early detection and prevention of emotional burnout syndrome among healthcare workers in the context of increasing professional and emotional stress and a lack of support resources. To achieve this aim, research tasks were formulated and a research programme was developed. The study was conducted in six stages using the following methodological tools: bibliosemantic, sociological, and medical-statistical methods, as well as methods of integrated indexing, conceptual modelling, forecasting, and expert assessments, which enabled the collection of representative results. At the first stage, it was established that the practice of preventing emotional burnout syndrome in healthcare institutions often lacks a clear "pathway" for early detection, and the existing fragmented approaches do not ensure a transition from identifying the problem to receiving actual help, which necessitates the development of a systematic model. The second stage examined the prevalence of emotional burnout syndrome among healthcare workers in Kharkiv and Kharkiv region

over the period 2021–2023. The third stage of the study focused on identifying and ranking risk factors for the development of the condition. In the fourth stage, the level of staff work capacity was analysed. In the fifth stage, the organisational accessibility of support was assessed. In the sixth and final stage, a model for the early detection and prevention of emotional burnout was developed and evaluated. The model for the early detection and prevention of emotional burnout syndrome among healthcare workers is recommended for implementation within the healthcare system. The scientific novelty of the findings lies in a scientifically grounded, multi-level model for the early detection and prevention of emotional burnout syndrome among healthcare workers has been developed. This model innovatively combines early screening, ‘traffic light’ risk triage, routing of access to support and monitoring of key indicators, and its prospective effectiveness has been confirmed by expert assessments. Modern conceptual views on the burnout prevention system have been formulated, an organisational-functional approach has been adapted, and key principles of prevention (timeliness, multi-level approach, ethics), based on the integration of screening procedures into routine human resource management processes, the regulation of recovery procedures, and the formalisation of the care pathway. The scientific and methodological approach to the early detection and prevention of burnout syndrome among healthcare workers has been refined through the integration of screening, index-based monitoring, and organisational and managerial response mechanisms at the healthcare facility level; approaches to improving the organisation of support for healthcare workers through the formalisation of support pathways. Knowledge regarding current trends in the prevalence and risk profiles of emotional burnout syndrome has been further developed; the relationship between the symptoms of the syndrome and exogenous/endogenous determinants has been studied; and issues concerning the organisation of psychological support for healthcare staff have been addressed. The theoretical significance of this work lies in its substantial contribution to the theory of social medicine, specifically in terms of refining management approaches to the early detection and prevention of emotional burnout syndrome. The practical significance of the results obtained lies in the fact that they have become the scientific and methodological basis for the justification, development and implementation in healthcare practice of a model for the early detection and prevention of emotional burnout syndrome among healthcare workers. Furthermore, the findings of the study have provided a basis for improving preventive and supportive work with staff at the primary, secondary and tertiary levels of healthcare provision. This is achieved by integrating the developed model into the routine processes of healthcare facilities, making primary use of their existing resources, formalising pathways to psychological support, and implementing optimal staff training formats. At the systemic level, the data obtained served as the basis for optimising specialised training programmes at undergraduate and postgraduate levels of medical staff training.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Роль нормативної бази у профілактиці професійного (емоційного) вигорання медичних працівників Іващенко Р.О., Григоров М.М., Медицина сьогодні і завтра ТОМ 94 № 2 (2025), соціальна медицина та охорона громадського здоров'я опубліковано June 30, 2025 98с
- 2. Ідентифікація екзогенних та ендогенних факторів ризику синдрому емоційного вигорання у медичних працівників Іващенко Р.О., Григоров М.М., Експериментальна і клінічна медицина ТОМ 94 № 2 (2025), соціальна медицина та охорона громадського здоров'я Опубліковано June 30, 2025 128с
- 3. Дослідження освіченості медичних працівників стосовно синдрому емоційного вигорання Іващенко Р.О., Нестеренко В.Г., Актуальні проблеми сучасної медицини Том 25, Випуск 2 (90) 29 травня 2025, 244с

- 4. Ivashchenko RO, Ohniev VA. Medico-social substantiation of a model for early detection and prevention of burnout syndrome in healthcare workers. Experimental and Clinical Medicine. 2025;94(4). In press. DOI: 10.35339/ekm.2025.94.4.ivo.
- 5. Prevention of emotional combustion syndrome in medical workers Kharchenko Elina, Ivashchenko Roman, Vlasenko Olga Медицина третього тисячоліття: Збірник тез міжвузівської конференції молодих вчених та студентів (Харків – 20-22 січня 2020р.) Харків, 2019. – 448 с.
- 6. Пошук нових методів виявлення емоційного вигорання лікарів Іващенко Р. О., Огнев В. А., Нестеренко В. Г. Перспективи розвитку сучасної профілактичної медицини. Матеріали науково-практичної конференції кафедри гігієни та екології харківського національного медичного університету, Харків, 20 листопада 2024 року. – 21с
- 7. Професійне вигорання медичних працівників Іващенко Р.О., Власенко О.В., Харченко Е.А Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення: матеріали ІІ науково-практичної конференції з міжнародною участю, 24 жовтня 2019 р. Харків, 2019. 29 с.
- 8. Науковий твір «Анкета виявлення емоційного вигорання у медичних працівників» Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №111411
- 9. Літературний письмовий твір наукового характеру «Анкета щодо стану організації психотерапевтичної допомоги та інформованість лікарів про сучасні методи профілактики синдрому емоційного вигорання» Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №139841
- 10. Науковий твір «Анкета щодо оцінки впливу нормативних та професійних документів на рівень обізнаності про синдром вигорання» Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №139883
- 11. Літературний письмовий твір наукового характеру «Анкета щодо встановлення екзогенних та ендогенних чинників ризику розвитку синдрому емоційного вигорання та обґрунтування ступеню їх впливу» Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №140126

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U104462

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Огнев Віктор Андрійович

2. Viktor A. Ohniev

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3423-9303

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теренда Наталія Олександрівна

2. Nataliia O. Terenda

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5655-4326

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені

І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слабкий Геннадій Олексійович

2. Hennadii O. Slabkyi

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2308-7869

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Паламар Борис Іванович

2. Borys I. Palamar

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2510-0713

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маркова Маріанна Владиславівна

2. Marianna V. Markova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0726-4925

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Зеленська Катерина Олексіївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Зеленська Катерина Олексіївна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Степаненко Алла Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна